



## КОДАТА ВЪВ ФОНОТАКТИЧНОТО ПОЛЕ ДИСТРИБУЦИЯ НА СЪГЛАСНИ

---

*В настоящата работа се разглежда динамиката на консонантната дистрибуция в краесловието в българския език, като се поставя акцент върху приложението на теорията предядро-рима. Идентифицира се присъствието на сричката – включително и на кодата – като единица, предоставяща възможност за описание на фонотактичните правила за даден език. Задачата е да се представят съгласковите комбинации в български език в рамките именно на кодата, като по този начин да се проследи и приложимостта на такъв тип структурно представяне.*

*Ключови думи: структура на сричката, фонотактични сегменти, краесловни съгласкови комбинации в българския език*

*Ina Vishogradska*  
*Sofia University St. Kliment Ohridski*  
✉ vishograds@uni-sofia.bg

### *THE CODA IN THE PHONOTACTIC FIELD* *Consonant Distribution*

*The current work examines the dynamics of consonant distribution in word-final position in Bulgarian and it turns to the phonological theory of onset-rhyme for the implementation of the analysis. The presence of the syllable – hence the coda – as an independent phonotactic segment is identified, allowing for the description of phonotactic regulations within a given language. The purpose is to present the consonant combinations in Bulgarian within the structure of the coda, and further, to trace the applicability of this theoretical approach.*

*Keywords: syllable structure, phonotactic segments, word-final consonant clusters in Bulgarian*

---

### *Уводни бележки*

В известен смисъл дистрибуцията на съгласни в рамките на дадена фонотактична единица (като сричката, или – прескачайки това ниво – предядрото, ядрото и кодата) за конкретен език е предизвикателство за представяне, тъй като има разнообразни трактовки на теоретичните

подходи. В настоящата работа се обръща внимание именно на този дискуссионен аспект, като се представя и конкретен материал – проследява се приложимостта на сричката – в частност на кодата – по отношение на фонотактиката на даден език и се обръща поглед към дистрибуцията на съгласни в българския език в рамките на кодата.

Според Дейвид Кристал ([10] 1997: 66) кодата е термин във фонетиката и фонологията, който обозначава част на сричката, намираща се след ядрото, например /к/ в /тук/. Тази обща дефиниция е база за поставянето на различни трактовки спрямо конфигурацията в рамките на кодата, както и спрямо позиционирането на кодата сред останалите „участници“ в създаването (по-скоро описанието) на фонотактичното поле на даден език. Например, кодата най-често се включва като част от теорията предядро-рима, според която ядрото и кодата са по-тясно свързани и са обединени в рима (*т-ук*, предядро-рима), вж. по-подробно [13] Селкърк 1982, [16] Стериале 2000, също [25] Шиър 2014 и др., *Приложението* в края на статията. Оттук следват някои вариации по отношение на дистрибуцията на съгласните в рамките на кодата – основното деление предполага наличието на прости (с един-единствен съгласен звук) и сложни (два и повече съгласни звука). В настоящата работа не се прави преглед на възможните теоретични трактовки по отношение на статуса на кодата, а по-скоро се идентифицира самото присъствие на сричката, включително и на кодата, като единица, предоставяща възможност за описание на фонотактичните правила за даден език. Задачата е да се представят съгласковите комбинации в български език в рамките именно на кодата, като по този начин да се проследи и приложимостта на такъв тип структурно представяне.

### *1. Теоретичен поглед: мястото на кодата във фонотактичното поле*

Фонологичните подходи от може би цял век насам предвиждат поне две нива на фонологично представяне. За да дадат обяснение на определени фонологични явления, структуралистичните и генеративните (т.е. пост-структуралистичните) теории приемат, че има две нива на представяне – познатите ни фонологично/дълбочинно и фонетично/повърхнинно. Същевременно се предполага процес на проектиране, при който фонологичното представяне се проектира на повърхнинното ниво.

От гледна точка на структурната фонология фонотактиката представлява комбиниране на фонемите, така че фонотактичните правила са изразени на фонологично, т.е. фонематичното ниво и сричката тук не привлича интерес (както е видно от някои класически трудове, напр. [23] Хокет 1958, [19] Трубецкой 1960, [22] Харис 1994). Поради факта, че за тази теоретична рамка морфофонологичните редувания не са част от „чистата“ фонология, проектирането от фонологичното ниво към повърхнинното ниво се изразява чрез описание с алофони. В този

смисъл по-скоро се приема, че конкретизирането на структурна база за фонотактичен анализ зависи от самия език, т.е. то е езикоспецифично – за някои езици сричката може да представлява най-подходяща база за изразяване на правила, докато за други това може да са морфемата, думата и т.н. (вж. още и [3] Вишоградска 2015).

От друга страна, генеративната фонология приема морфофонологичните редувания за част от фонологичната рамка. Следователно проектирането, или, иначе (по генеративен маниер) казано, деривацията на повърхнинната форма от дълбочинната посредством фонологични правила използва както редунтантни – като при структуралистичните подходи – така и дистинктивни признаци (по [21] Хале 1962). Класическият генеративен подход фиксира фонотактиката на ниво дълбочинно представяне под формата на описание (т.е. редундантни правила) за структурата на морфемата, а повърхнинните реализации са резултат от действието на ограниченията за структурата на морфемата, от една страна, и на фонологичните правила, от друга страна. Сричката не е включена в тази трактовка, а повърхнинната фонотактика няма теоретичен статут ([14] Сомерщайн 1977). Както е известно, това деление в последващите разработки се отхвърля като не особено уместно и водещо до двойственост при описанието – случаи, при които се налага едно и също обобщение да се изрази чрез ограниченията за структурата на морфемата и чрез фонологични правила.

1.1. Липсата на *кодата* в ранната (класическа) генеративна фонология

Както бе посочено по-горе, класическата генеративна фонология приема морфемата за своя структурна база. Това всъщност означава, че фонотактичните съждения се изразяват посредством ограниченията и правилата за структурата на морфемата. Така, било то експлицитно или имплицитно, се оказва, че морфемата е най-голямата единица, където действат фонотактичните правила, като думата се третира като съвкупност от морфеми. Оттук всяко ограничение за конструирането на дадената съвкупност се приема за морфологично, а не фонологично по природа. Като оставим настрана въпроса за полето на действие (единствено морфемата), тук може да се каже, че такова твърдение е просто неточно – в езиците съществуват добре известни фонологични ограничения, като например суплетивните редувания в българския език, от типа редувания *ър/ъл* и др. ([26] ГСКБЕ, т.1: 232–236).

1.2. *Универсалност* на сричковата структура или прозодично поле на действие на фонотактичното организиране

И така, групирането на сегменти в сричката за класическите генеративисти не носи теоретичен статут, тъй като сричкото деление почти без изключение е предвидимо на базата на съставните сегменти и следователно сричката няма място в дълбочинното (теоретичното) ниво (вж. по-горе). Ако следва да се изразят правила, които се отнасят

към сричката, то те са директно насочени към самия сегмент (както е в [24] Чомски и Хале 1968), което в настоящия случай би означавало именно *кодата*. В този дух е любопитно да се отбележи, че дори и привидните противници на сричката, като класическата управляваща фонология (на [7] Кай, Лоуенщам и Верньо 1990), или също стриктната *CV* фонология ([10] Лоуенщам 1996) и стриктната *VC* фонология на Сигетвари ([14] Сигетвари 2000) приемат, че съществува прозодично поле на действие на фонотактично организиране, като например преддро-рима при управляващата фонология. При тях по-скоро се отрича наличието на общ конституент сричка, а не на самата прозодична структура, тоест наличието на *кодата* е “гарантирано”.

Както многократно е отбелязвано в литературата по въпроса, реабилитирането си като прозодична единица на фонологични описания и изобщо на „легитимно“ поле на действие на фонотактични ограничения и правила сричката дължи на разработките на Кан ([8] 1976 и др.). От генеративните рамки сричката навлиза като основна концепция при автосегментната фонология и при метричната фонология, като заема централно място и в по-нататъшни генеративни изследвания, включително и повечето версии на оптималната теория (сред някои основни трудове в този смисъл са напр. [13] Селкърк 1982, [9] Клементс и Кайзер 1983, [4] Голдсмит 1990, [12] Принс и Смоленски 1993 и т.н.).

В своя обширен труд върху характеристиките на фонотактиката в унгарския език, Тьоркенци посочва едно ясно предимство на сричката в качеството ѝ на основна база за фонотактични изследвания, а именно универсалността, еднаквостта на нейната структура, особено в сравнение с например морфемата или думата, и единната форма на нейните компоненти ([20] Тьоркенци 2006). Както знаем, сричката винаги се състои от едно единствено ядро, пред или зад което може да има съгласна или комбинация от съгласни. Тази непроменливост на структурата всъщност е доста привлекателна характеристика при опитите за идентифициране на универсални, т.е. крослингвистични категории ([1] Блевинс 2004). Тя благоприятства както сравнителни изследвания, така и предположения за фонотактичното поведение при съставянето на допустими за даден език думи. По-долу се разглежда именно динамиката на консонантната дистрибуция в краесловна позиция в български език в рамките на кодата.

## 2. Дистрибуция на съгласни: краесловни конфигурации

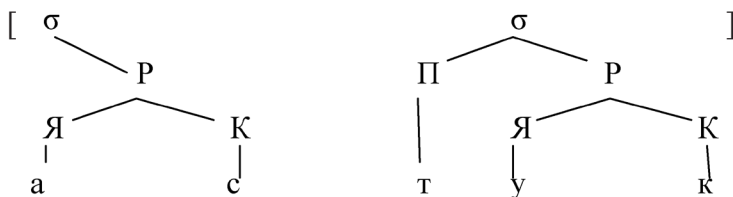
Консонантното разпределение в краеловието в българския език представя следната картина: следвокалните елементи в българския език в краесловието са от нула до три, например *то*, *тор*, *грозд*, *обиц*, *сфинкс*. Според ГСБКЕ, т. 1 ([26] 1993: 143) има 46 двойни клъстера, а по отношение на тройните клъстери се отбелязва, че те са крайно

ограничени, без да се фиксира точната им бройка. Както бе споменато и по-горе, определени теории поставят под въпрос наличието на поствокален консонантен сегмент като част от структурата на сричката, тоест съгласните, които се намират в тази позиция (а в краесловието те могат ясно да бъдат отчетени, без да се намесват алгоритмите на силабифициране), не са част от сричката на предходната гласна. Тук обаче този въпрос не засяга конкретно анализа на съгласковата дистрибуция, тъй като той изцяло заема позицията, че краесловните съгласни са „подслонени“ във фонотактичния сегмент *кода*.

### 2.1. Неразклоняваща се кода и статут на /й/

В позицията V\_# могат да се срещат съгласните от консонантния инвентар на българския език, които не са [+палатални] или не са [-сонорни, +звучни]. Например:

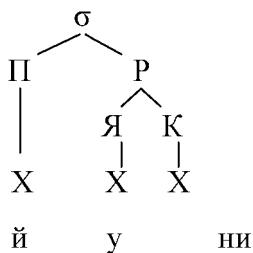
(1) неразклоняваща се кода в *аз* и *тук*



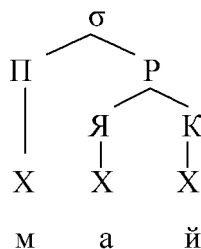
Както знаем, палаталните съгласни са ограничени дистрибуционно и не могат да се намират в краесловие *\*соль*, *\*хлябъ* и т.н. (тук не дискутираме регресивната палатализация, която може да се наблюдава на границата между думи от типа *чисту юноша*, което не засяга строежа на сричката, както и редица други явления, които се реализират точно на границата дума/морфема).

В граматиките се отбелязва, че фонемата /й/ заема по-специфично положение, което се дължи именно на нейната дистрибуция и съчетаемост ([18] Тилков и Бояджиев 1977, [6] Жобов 2015). Разполагането на /й/ на фонотактично ниво сред останалите фонемите на езика е като на сонорите с отличителна за /й/ характеристика [+глайд]: тя се среща в неразклоняващо се предядро, например, [йуни], [йасен], *Йото* и в неразклоняваща се кода, *май*, *той* и т.н.

(2) а. предядро



б. кода



Същевременно, независимо от позицията на /й/ в рамките на думата, съответно и в предядро/кода, фонемата не може да участва в консонантни клъстери, а се комбинира единствено с гласни, като така образува съчетания от дифтонгичен тип (вж. още [26] ГСБКЕ, т.1 1993: 123). Тоест, /й/ се среща само в неразклоняващо се предядро (#/й/V) и може да бъде силабифицирана към предядрото на следходната сричка само ако се намира в началословие, както и само в неразклоняваща се кода V/й/{C, #} – тук може да се намира както в краесловието, така и вътре в думата. Вътресловно /й/ се среща в комбинации от типа ...V/й/C: силабифицирането й в кодата на предходната сричка отразява липсата на комбинативност със съгласни, т.е. в думи от типа *май\$ка*, след като /й/ е част от кодата на първата сричка, е ясно, че няма звукосъчетание от типа на \*-йк-

Може да бъде обобщено, че по отношение на българската сричка фонемата /й/ задължително се силабифицира в кодата във всички позиции без началословната (по очевидни причини) в нарушение на принципа за максимизиране на предядрото, който повелява следната силабификация: ...VCV... → ...V\$CV... Тази характеристика ясно подкрепя разпределението *предядро-рима*, където ядрото и кодата споделят по-тесни взаимовръзки:

$$(3) VCV \rightarrow VC\$V \text{ когато } C = /й/$$

## 2.2. Разклоняваща се кода

Българският език е по-скромен при натрупване на следвокални съгласни (в краесловието това е най-видно). Независимо, че явно има богат фонотактичен материал именно в позиция зад гласна в края на думата (до ...VCCCC) в различни езици, например в добре изследвания английски език, някои езиковеди издигат тезата, че ако изобщо има консонантен сегмент, принадлежащ към структурата на сричката за английски език, то тогава там има само едно-единствено място (вж. напр. класическата управляваща фонология, също минималистичния подход на [5] Дуанму 2009 и др.). Моделът, прилаган в настоящата работа, разполага с двуместна кода (вж. модел на сричката в *Приложението* към статията).

Тройните консонантни клъстери в краесловието са следните:

### (4) -CCC#

[-нкт]	пункт
[-нкс]	сфинкс
[-кст]	текст
[-пшт]	общ
(ОРБЕ)	

Трудно може тези маргинални появи на тройно струпуване да бъдат групирани по някакъв признак, който да систематизира допустимостта на формите. Най-крайната позиция е заета от /с/ – познатият „нарушител“ и при предядрото, и /т/ – съгласна, която точно в краесловно струпуване може да изпада в бързата реч, например: [обшт] > [обш], текст > [текс] (вж. напр. [2] Бояджиев 1998: 99). По-скоро общото между тях е именно спорадичната им поява – основно в чуждици, които контрастират с нехарактерно натрупване на съгласни в краесловието *назал+беззвучен пловив + беззвучен фрикатив* (-нкт, +нкс), или *беззвучен пловив+беззвучен фрикатив+беззвучен пловив* (-кст). За разлика от клъстерите в началото на думата, където българският език много по-охотно толерира разнообразни комбинации и голям брой съгласни (до четири), в краесловието е точно обратната тенденция: там преобладава неразклоняваща се кода или двойна кода. Ю. Стоянова ([17] 2011: 107–108) отбелязва интересно наблюдение по отношение на кресловните клъстери в ранната реч (на българоезични деца), според което ясно се очертава „оскъдно присъствие“ на съгласкови комбинации, съставени от два сегмента, а такива от три сегмента изобщо липсват. Този любопитен анализ на данните сочи и към универсалността на базовата сричкова структура, отразена и в минималистичните теории от последните години.

Двойните консонантни клъстери в краесловието са на предна линия при действието на редица морфофонологични и морфологични механизми, като например неутрализацията на корелативността по [+/-звучност] и [+/-палаталност] ([26] ГСБКЕ, т.1, 143–144), флективна и деривационна суфиксация и др. Фонотактиката на българския език поставя някои ограничения, с които забранява краесловната поява на определени съгласни, които, разбира се, засягат както последния член на консонантното струпуване, така и единичната съгласна в краесловна позиция (вж. също и частта за неразклоняваща се кода). Най-голямата група от възможните комбинации е спазващият сонорната градация клъстер *сонорна съгласна+обструент*, а обструентът може да е фрикатив, пловив и дори африкат.

(5) -СС = сонорна съгласна + обструент

[-рц]	сърп
[-рф]	смърф
[-рт]	старт
[-рс]	фарс
[-рц]	кварц
[-рш]	марш, борш, кренвирш
[-рч]	гърч, смерч, харч
[-рк]	парк
[-рх]	патриарх
[-рф]	резерв, нерв

[-лп]	залп
[-лф]	голф
[-лт]	болт
[-лс]	пулс
[-лц]	малц
[-лш]	фалш
[-лк]	полк
[-мп]	темп
[-мф]	триумф
[-мс]	ремс
[-нт]	консонант
[-нс]	аванс, баланс
[-нц]	танц
[-нш]	бранш, ханш, пунш, реванш
[-нч]	хленч, пиринч, клинч,
[-нк]	танк, франк, денк, цинк

/в/ + сонорна съгласна

[-вн]	фавн
-------	------

Многообразните комбинации, посочени в (5) по-горе, не са многобройни като реализации спрямо всеки един от изброените клъстери и най-често се срещат при заемки ([27] ОРБЕ, 2011).

По-интересни от гледна точка на сонорната йерархия са допустимите конфигурации от *сонорна+сонорна*, *пловивна+пловивна*, *фрикативна+фрикативна съгласна*, както и комбинациите от пловивна и фрикативна съгласна.

(6) -CC = сонорна + сонорна съгласна

[-лм]	псалм, филм, хълм
[-рм]	щурм
[-лн]	кълн
[-мн]	химн
[-рн]	концерн
[-рл]	върл
[-нр]	жанр
[-нм]	сонм

Както прави впечатление, комбинирането на две сонорни съгласни, *ликвидна+ликвидна*, *назална+назална*, както и *назална + ликвидна съгласна*, е без ограничение в краесловието, за разлика от предядрото, където ликвидните съгласни в сонорни съчетания са в позицията, която е по-близо до ядрото, *нр-* (нрав), но не и *\*рн-*, в сравнение с *-нр* (жанр) и *-рн* (концерн). Предходните примери затвърждават предположението, че това, което не е разрешено в началословието, може да се реализира в краесловието.



(7) -CC = *обструент* + *обструент*

а. пловивна + пловивна съгласна

[-пт] евкалипт

[-кт] аспект

б. пловивна + фрикативна съгласна

[-пс] гипс, чипс

[-кс] кекс, комплекс, лукс

в. фрикативна + пловивна съгласна

[-фт] лифт, нефт, рафт

[-ст] лост, мост, радост, чест и др.

[-хт] оберлихт

[-шт] вещь, пещ, свещ и др.

[-ск] диск

г. фрикативна + фрикативна съгласна

[-сф] трезв

[-фш] бивш

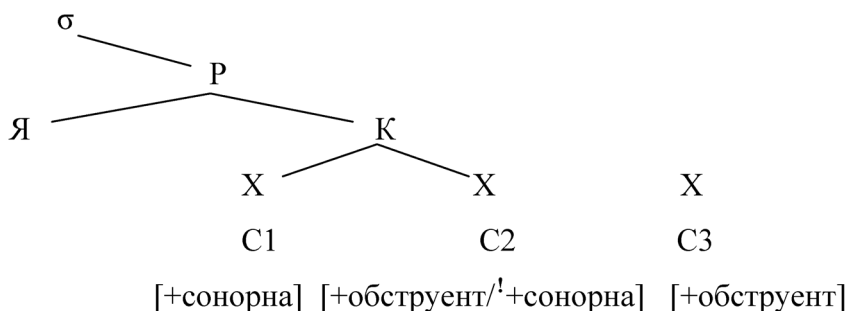
[-сш] висш

В сравнение с клъстерите в (5) и (6), комбинацията от два обструента е още по-ограничена и нетипична. Някои от тях (вж. например 7в., 7г.) са резултат от суфиксация (с консонант в края на суфикса), например, *-ест/ост*, или резултат от словобразователни форми с нулева суфиксация при съществителни имена, като например *натиск(ам)*, *иск(ам)* и др.

### 3. Изводи

Примерите по-горе онагледяват възможните съгласкови комбинации в българския език в краесловието. Те показват възможно най-голямото струпуване на съгласни след гласна и са потенциалните кандидати за силабифициране в кодата на последната сричка. Потенциалните елементи от кодата имат следната обща формулировка:

(8) C2 е [+сонорна] само ако и C1 е [+сонорна] съгласна



Поради особености на българската фонотактика в краесловието не може да се намира [+звучна] съгласна, а наличието на регресивната

асимиляция не позволява съчетанието на два обструента с разлика в [+/- звучност]. Допълнително, заради дистрибуционната си ограниченост, [+палаталните] съгласни също не се срещат в краесловни клъстери. Тези ограничения оставят сонорните и [-звучни] обструенти да „отговарят“ за кодата в българския език {м, н, р, л, п, т, к, ф, с, ш, х, в} (/й/ не участва в консонантни клъстери). Те се съчетават на пръв поглед доста свободно и във всички посоки, като в една и съща позиция – поствокална – се срещат огледални клъстери, например *-рн ~ -нр* (концерн, жанр).

От гледна точка на сонорната йерархия<sup>1</sup> е недопустимо в рамките на кодата да има възходяща звучност от ядрото към периферията и затова случаите, при които няма участие на сонорна съгласна, а са само обструенти, трябва по-детайлно да се проследят, за да се види кои елементи заемат местата в клъстерите.

- (9) C1 = сонорни /м, н/, /р, л/  
 обструенти: /п, к, с, з, ш, ф, в, х/  
 C2 = сонорни /м, н/, /р, л/  
 обструенти: /п, т, к, с, ш, ф, в, х/, /ц, ч/  
 C3 (или краесловна) = обструент /т, с/

*Забележка:* групите са условно разделени на три и не е задължително позициите на C1 и C2 да са запълнени, за да може да се реализира присъствие на сегмента от C3, например *-рт = C1C3* в *сорт*.

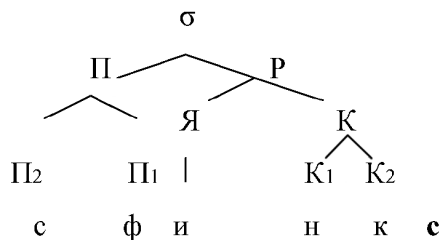
Мотивацията да се отбележи присъствието на /с/ не само в крайната позиция C3, което би отразило и механизма при предядрото (където /с/ е в позиция C3), но и във втора позиция, е присъствието ѝ като първи член на двоен клъстер в следните конфигурации: *-с{ш, ф, н, т}*. Същевременно, тази комбинация не нарушава принципа за възходяща сонорност, както например формите от 7.б. Единственото уточнение при тях е, че се наблюдава запазване на звучността в съседните елементи при *-сш* и *-сф*. Ако приемем, че при градацията на сричката в българския език в действие е не радикалната форма на сонорната йерархия, а т.нар. мека форма, която позволява в периферията на сричката запазване на звучността на съседни сегменти, но не допуска намаляване на звучността към ядрото (вж. напр. Тьоркенци 2006 и др.), тогава единствено малката група от *пловивна + фрикативна съгласна* в 7б. представлява нарушаване на този фонологичен механизъм.

<sup>1</sup> Принципът за възходяща сонорност е традиционен начин, прилаган за определянето на възможните срички в даден език, според който във всяка сричка има сонорен връх, който може да е предшестван и/или следван от сегменти с намаляваща (към краищата) сонорна стойност (за бълг.ез. вж. [2] Бояджиев 1998:52–58, [17] Стоянова 2011: 104–106).

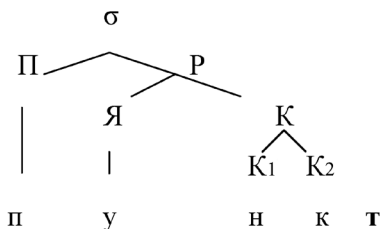
(10) „Олекотен“ вариант на сонорната йерархия: допуска се запазване на звучността на съседни елементи от консонантните сегменти в структурата на сричката

Двойните кълстери *пловивна+фрикативна съгласна* като комбинация нарушават и леката версия на сонорната йерархия от (10). Самите те са ограничени на брой и на варианти, като вторият сегмент и тук е /с/. Поглещайки към тройните кълстери – отбелязани като крайно нетипични в граматиките – намираме в крайната позиция освен /с/ също и /т/. Следователно елементите, които нарушават сонорната йерархия, от една страна, а, от друга, водят до надвишаване на двойната конфигурация на кодата, залегнала в настоящия анализ, са два: редовният нарушител – фрикативната съгласна /с/ – и пловивната /т/.

(11) *сфинкс*



(12) *пункт*



Ако обърнем поглед към вътресловните кълстери, се вижда силабификация на два елемента към кодата на предходна сричка, например: *кон\$со\$нант\$но*. Както знаем, често натрупването от съгласните във вътресловието се дължи на деривационна и флективна суфиксация, словообразуване и др., но самата сричка е „нечувствителна“ към семантичното/граматичното значение, което отделните морфемни носят. Тя отговаря само за повърхнинната реализация на звуковите комбинации. Така и морфемната граница не означава, че там ще бъде и тази на сричката.<sup>2</sup>

<sup>2</sup> За сравнение *дет-* + *-ски* [*дец\$ки*], където на повърхнинно ниво от гледна точка на структурата на сричката са реализирани двата съседни звука *-цк-*, които очевидно при силабификацията ще бъдат в две съседни срички.

3.1. Структурното представяне на краесловната консонантна дистрибуция в българския език предостави възможност да се проследи приложимостта на кодата във фонотактичния анализ на допустимите консонантни клъстери. Възщност, в рамките на кодата (като част от сричковата структура, но и като отделен сегмент – според управляващата фонология) данните се систематизират в стройна конфигурация, която дава схеми на „предпочитания“ за съгласково комбинирание.

#### Литература

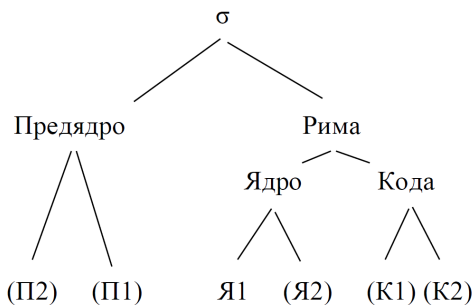
- [1] Блевинс 2004: Blevins, J. *Evolutionary Phonology: The Emergence of Sound Patterns*. Cambridge: Cambridge University Press, 2004.
- [2] Бояджиев 1998: Бояджиев, Т. Фонетика. В: Бояджиев, Т, И. Куцаров, Й. Пенчев. *Съвременен български език. Фонетика, лексикология, словообразуване, морфология, синтаксис*. София: Петър Берон, 1998, с. 12–130.
- [3] Вишоградска 2015: *Структура на сричката: съпоставително изследване*. София: УИ „Св. Климент Охридски“, 2015.
- [4] Голдсмит 1990: Goldsmith, J. *Autosegmental and Metrical Phonology*. Oxford: Blackell, 1990.
- [5] Дуанму 2009: Duanmu, S. *Syllable Structure. The Limits of Variation*. Oxford: Oxford University Press, 2009.
- [6] Жобов 2014: Жобов, В. *Звуковете в българския език*. София: Сема – ПИИ, 2014.
- [7] Кай, Лоуенщам и Верньо 1990: Kaye, J., J.Lowenstamm, J.-R. Vergnaud. Constituent Structure and Government Phonology. // *Phonology Yearbook 7*, 1990, 193–231.
- [8] Кан 1976: Kahn, D. *Syllable-based Generalizations in English Phonology*. Bloomington, PhD Dissertation, New York: Garland, 1976.
- [9] Клементс и Кайзер 1983: Clements, G.N, S.J, Keyser. *CV Phonology: A Generative Theory of the Syllable*. Cambridge, Mass.: MIT Press, 1983.
- [10] Кристал 1997: Crystal, D. *A Dictionary of Linguistics and Phonetics*. Oxford: Blackwell, 1997.
- [11] Лоуенщам 1996 Lowenstamm, J. CV as the only syllable type. In: J Durand, B.Laks (Eds.), *Current Trends in Phonology: Models and Methods*. Paris X: CNRS, ESRE, 1996, pp. 419–441.
- [12] Принс, Смоленски 1993: Prince, A., Smolensky, P. *Optimlity Theory: Constraint Interaction in Generative Grammar*. New Jersey: Rutgers, 1993.
- [13] Селкърк 1982: Selkirk, E.O. The Syllable. In: H. Van der Hulst and N.Smith (Eds.). *The Structure of Phonological Representations I*. Dordrecht: Foris, 1983, 337–383.
- [14] Сигетвари 1999 Szigetvári, P. *VC Phonology: A Theory of Consonant Lenition and Phonotactics*. PhD Dissertation Eötvös Loránd University/MTA, Budapest, 1999.
- [15] Сомерщайн 1977: Sommerstein A.H. *Modrn Phonology*. London: Edward Arnold, 1977.
- [16] Стериате 2000: Steriade, D. Alternatives to syllable-based accounts of consonantal phonotactics [https://linguistics.ucla.edu/people/steriade/papers/Alternatives\\_to\\_Syllables.pdf](https://linguistics.ucla.edu/people/steriade/papers/Alternatives_to_Syllables.pdf) [18.02.2020]
- [17] Стоянова 2011: Стянова, Ю. *Ранно езиково развитие*. София: ЛЦ Ромел, 2011.

- [18] Тилков и Бояджиев 1977: Тилков, Д., Т. Бояджиев. *Българска фонетика*. София: Наука и изкуство, 1977.
- [19] Трубецкой 1960: Трубецкой, Н.С. *Основы фонологии*. Москва: Издательство иностранной литературы, 1960.
- [20] Тьоркенци 2006: Törkenczy, M. The phonotactics of Hunngarian verbs. // *The Even Yearbook* 7, 2006, pp. 46–98.
- [21] Хале 1962: Halle, M. Phonology in Generative Grammar. // *Word* 18, 1962, pp. 54–72.
- [22] Харис 1994: Harris, J. *English Sound Structure*. Oxford: Blackwell, 1994.
- [23] Хокет 1958: Hockett, Ch. *A Course in Modern Linguistics*. New York: MacMillan, 1958.
- [24] Чомски, Хале 1968: Chomsky, N., Halle, M. *The Sound Pattern of English*. New York: Harper and Row, 1968.
- [25] Шийър 2014: Sheer, T. Spell-Out, Post-Phonological. In: E.Cyran and J.I. Szpyra-Kozłowska (Eds.) *Crossing Phonetics-Phonology Lines*. Newcastle-upon-Tyne: Cambridge Scholars Publishing, 2014.
- [26] ГСКБЕ 1993: *Граматика на съвременния български книжовен език*. Т.1. София: Наука и изкуство, 1993.
- [27] ОРБЕ 2011: *Обратен речник на българския език*. София: Изток-запад, 2011.

### Приложение

Арборална структура на сричката според теорията *предядро-рима*:

(по [12] Селкърк 1982: 337–338)



*Забележка:* Скобите означават, че елементите не са задължителни; цифрвите обозначения започват от сонорния връх Я1 към перифрията, така сегментите от предядрото и кодата, които са по-близо до ядрото, са включени като П1/К1.

